

Mladý záchranár

**Vzdelávací štandard preventívneho voliteľného predmetu
pre 2. stupeň základnej školy pre školský vzdelávací program**

Vypracoval: Ing. Samuel Hruškovič
 PaedDr. Peter Solárik

máj 2018

Úvod

Každý z nás sa minimálne raz v živote dostane do situácie ohrozujúcej život, alebo takej kde bude treba rýchlo reagovať na vzniknutú situáciu. Čo má človek robiť za takýchto okolností? Čo má robiť v čase, kým príde záchrana v podobe lekárov, zdravotného personálu, hasičov...? **Akým** spôsobom, **ako** máme zachraňovať ľudský život... a **čo robiť** aby sme predišli týmto situáciám?

Na Slovensku ročne zomrie následkom úrazu okolo 200 detí a mladistvých a 2000 deťom z toho istého dôvodu ostanú trvalé následky. V krajinách, ktoré sa venujú dlhodobo a systematicky prevencii úrazov detí, napríklad vo Švédsku, je výskyt úrazov a trvalých následkov nižší až o 300 percent.

Preto sme sa rozhodli pripraviť pre vás návrh voliteľného predmetu Mladý záchranár, ktorý je určený pre všetkých žiakov 5. – 9. ročníka základnej školy, prejavujúcich o vyučovanie predmetu **Mladý záchranár** záujem, pociťujúcich nedostatok aplikačných a praktických úloh v problematike prevencie a ochrany zdravia v priereze všetkých predmetov Základnej školy v ISCED 2 a taktiež i mimoškolských aktivitách. Žiaci radi riešia kontextové a podnetové úlohy podobné úlohám, ktoré sa bežne vyskytujú pri školských aktivitách a v reálnom živote. Zároveň chceme touto ukážkou dať priestor i učiteľom, aby si samostatne kreatívne dopĺňali obsah vzdelávania v tomto predmete o vlastné úlohy, nápady a postupy riešení aj s využitím dostupných IKT. Predpokladáme, že aj takto koncipovaný voliteľný predmet môže kvalitatívne prispieť k dosahovaniu lepších výsledkov pri prevencii a v neposlednej rade i ochrany a záchrany toho najcennejšieho, ľudského života. Na úvod dodávame, že prevencia pred negatívnymi javmi, ochrana a záchrana človeka je **bezpečnostná gramotnosť** - schopnosť jedinca empaticky rozpoznať, pochopiť a konať tak, aby pri všetkej svojej činnosti v škole i mimo nej robil len premyslené činnosti prospešné sebe, svojim blízkym s prihliadnutím na prevenciu pred prípadnými negatívnymi javmi ohrozujúcimi zdravie a život a v prípade dopadu týchto javov na človeka vedel zaujať adekvátne stanovisko a činnosť na odvrátenie ďalších rizík, zodpovedajúcich potrebám jeho života a života iných.

Charakteristika predmetu

Zamyslime sa nad otázkou: „je dnešná škola v 21. storočí iná, lebo prostredie v ktorom žiaci žijú a pohybujú sa je zradnejšie, s nástrahami s ktorými sme sa skôr v takej miere nestretávali, je tu viac bezpečnostných rizík... hustota dopravy stúpila, narastajú rýchlosti, narastá počet nových adrenalínových športov, nárast priamych rizík je neustály, ale naše deti ohrozujú aj ďalšie nástrahy ako drogy, filmy či počítačové hry.

Pri riešení problémov reálneho sveta sa neraz stretávame s takými úlohami a situáciami, pri ktorých chtiac-nechtiac musíme použiť práve záchranárske metódy. V reálnom živote sa stretávame s množstvom situácií, kde sú naraz prítomné kvantitatívne, priestorové, pravdepodobnostné a iné negatívne, bezpečnostné a krízové prvky. Ak sa má človek stať zodpovedným a plnohodnotným občanom, musí byť schopný tieto problémy riešiť, byť schopný posúdiť správnosť preventívno – bezpečnostných opatrení a riešení a musí sa vedieť aj v určitých situáciách rýchlo a správne rozhodovať a správne aj reagovať. Realita je však taká, že zručnosti potrebné na vyriešenie problému nie sú jednoznačne pomenované alebo jasné a treba sa rozhodnúť v zlomku sekundy (princípy požiaru sú rovnaké, ale šírenie požiaru záleží od konkrétneho prípadu, dopravná nehoda môže mať mnoho variantov, pri hromadnom nešťastí sa treba rýchlo a hlavne správne rozhodnúť, komu prioritne poskytnúť pomoc, stratilo sa dieťa, ročne sa na Slovensku stratí cez 400 detí do veku 15 rokov a cez 1 000 mladistvých do 18 rokov, niekoľko detí sa vôbec nepodarí nájsť...), ktoré vedomosti sú rozhodujúce a potrebné a ako ich možno úspešne použiť, pre prevenciu, ochranu a záchranu života človeka.

Voliteľný predmet Mladý záchranár je devízou do budúcnosti. „**Raz, keď deti vyrastú, isto si spomenú na tých pár hodín v škole a budú vedieť pomôcť pri nehode či zranení.**“ Nadobudnuté vedomosti, zručnosti, osvojené postoje k spolupatričnosti a vzájomnej pomoci, nie len v krízových situáciách, budú deti sprevádzať po celý ich život, a vďaka učiteľom a predmetu Mladý záchranár deti budú vedieť predchádzať zbytočným úrazom a zachraňovať zdravie a ľudské životy, a takto budú robiť svet bezpečnejším.

Ciele

Hovorí sa, že prvú pomoc by mal ovládať aspoň jeden člen rodiny. Lenže, čo ak sa vážne zraní práve tento člen a ostatní mu nebudú vedieť kvalifikovane pomôcť, a "nehovoriac", že rodina nie je vždy pokope..., preto by sa takéto vzdelávanie malo týkať všetkých žiakov. „Dôležitosť tohto predmetu sa nedá merať peniazmi, je merateľná na sekundy a schopnosti. Keď budú ľudia poznať zásady prvej pomoci, zvyšuje sa nádej na záchranu životov".

Hlavným cieľom voliteľného predmetu Mladý záchranár je prostredníctvom riešenia úloh imitujúcich reálny problém, zameraný predovšetkým na rozvoj preventívnych úloh a opatrení znížiť úrazovosť a tým aj ochrániť a v čase výskytu reálnej hrozby, alebo ohrozenia života človeka, alebo skupiny ľudí vedieť adekvátne a odborne reagovať na odvrátenie fatálnych následkov ohrozenia.

Ďalšími cieľmi sú:

- ukázať žiakom použiteľnosť vedomostí predmetu Mladý záchranár na príkladoch z reálneho života,
- pripraviť žiakov na občiansky a profesijný život,
- rozvíjať žiakove kompetencie tak, aby po absolvovaní mladého záchranára boli zodpovednejšími nielen voči sebe, ale aj ľuďom vo svojom okolí.

Obsah

Obsah predmetu Mladý záchranár je zameraný na prehĺbenie prevencie úrazov a negatívnych javov vplývajúcich na deti a mládež a s ňou súvisiacej **bezpečnostnej gramotnosti** človeka - získanie vedomostí, zručností a návykov riešiť vzniknuté krízové situácie a z nej vyplývajúcich kompetencií, ktoré žiaci získavajú na vyučovacích hodinách voliteľného predmetu Mladý záchranár.

V medzinárodnej štúdii PISA sa hovorí o tzv. riešení problémov, t.j. také riešenie problémov, ktoré si vyžaduje integráciu vedomostí a zručností...

Pre riešenie je potrebné využiť kognitívne nástroje a vsadiť ich do reálnych životných situácií...

V predmete Mladý záchranár je vytvorený široký priestor pre kreatívny vstup učiteľa a žiakov na ďalšie vytváranie modelových situácií s ktorými sa bude užšie spájať preventívno-bezpečnostné vzdelávanie s reálnym životom.

Tvorcom a zostavovateľom obsahu nemusí byť len vyučujúci. Je možnosť poskytnúť priestor aj žiackej kreativite, samozrejme pod vedením vyučujúceho.

Základné kompetencie predmetu

K najdôležitejším kompetenciám, ktoré rozvíja vyučovanie predmetu Mladý záchranár patria:

- predvídanie, myslenie, empatia, argumentácia,
- vymedzenie problému, modelovanie, komunikácia,
- myslenie v súvislostiach, najmä na odvrátenie bezpečnostných rizík a situácií
- používanie pomôcok a nástrojov (IKT, lekárničky ...),
- pochopenie vzdelania ako súčasť ľudskej kultúry, hľadanie a vytváranie integračných väzieb, atď.

Zvládnutím obsahu vzdelávania vo voliteľnom predmete by si mali žiaci ďalej kvalitatívne rozvinúť a osvojiť okrem iných kompetencií v rámci funkčnej gramotnosti, predovšetkým:

kompetenciu k celoživotnému učeniu sa

- budú si uvedomovať potrebu svojho samostatného učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja a dostanú odpoveď na časté otázky *Načo sa to učíme? resp. Načo nám to bude?*,
- dokážu objektívnejšie a kritickejšie zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať aj v reálnom živote,
- objektívne a kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si svoje ďalšie rozvojové možnosti v oblasti preventívno-bezpečnostného vzdelávania,

kompetenciu sociálne - komunikačnú

- dokážu účinnejšie využívať dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií získaných z kontextových a podnetových úloh rôzneho typu,
- kvalitnejšie vyhodnocovať preventívno-bezpečnostné riziká, problémy a výsledky riešenia situácií v reálnom živote,

- odvažnejšie a účinnejšie prezentovať sám seba, vlastné postoje a výsledky svojej práce,
- primerane komunikovať a používať logické a myslenie v súvislosti s riešením problémov v zodpovedajúcom kontexte,
- viac chápať a uplatňovať rôzne formy komunikácie, ktoré vedú k efektívnej spolupráci v tíme,
- dokážu rešpektovať názory jednotlivcov v tíme, a sú si vedomí vlastných názorov, postojov a práv či osobnej zodpovednosti pri riešení rôznych úloh,
- hlbšie si uvedomia zmysel svojho života, nakoľko pomoc človeku v núdzi, pomoc človeku v priamom ohrození života je najväčšia morálna hodnota. (Poznámka: ak sa podarí takto nastaviť dnešné deti a mládež, môžeme očakávať znížený počet seba poškodzovania detí a mladistvých a sebevražď, aj v radoch detí.)

kompetenciu riešiť problémy

- pri riešení úloh z reálneho života rozlišujú objektívne získané informácie, ich reálne klady i zápory a primerane si uvedomujú aj potrebu zvažovania úrovne ich rizika,
- dokážu konštruktívne a kooperatívne riešiť konflikty v tíme,
- dokážu primerane využívať pri riešení problémov reálneho života vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- pri riešení problémov vedia formulovať vlastné závery, argumentovať, zdôvodňovať a obhajovať svoje výsledky.

Formy a metódy vyučovania

Odporúčajú sa využívať aj iné formy vyučovania, nielen v kmeňovej triede, ale aj v počítačovej učebni, terénne práce (napr. v súvislosti s nácvikmi krízových situácií), vychádzky (napr. pri prevencii pred stratením, vyhľadávanie stratenej osoby a tvorbe úloh a riešení v cudzej krajine...), exkurzie (napr. v súvislosti s prevenciou proti požiarom, kriminality, u záchranárov...).

Pri voľbe metód vyberáme moderné vyučovacie metódy, ktoré podnecujú žiakov k aktívnejšiemu prístupu. Zaraďujeme sem:

Aplikačné metódy

Aktivizujúce metódy - interaktívny aspekt (Maňák)

- Diskusné metódy

- Kooperatívne vyučovanie
- Prípadové metódy (vrátane situačnej metódy)
- Hranie rolí (dramatizácia, inscenačné metódy)
- Simulačné metódy
- Projektové metódy
- Metóda objavovania a riadeného objavovania
- Didaktické hry

ale aj zážitkové učenie, úlohy s nejednoznačným riešením, problémové úlohy, úlohy riešené experimentom a pod.

Orientačný časovo - tematický plán

Časovo-tematický plán je pedagogický dokument učiteľa, ktorý sa po odporúčaní v metodickom združení, resp. predmetovej komisii a schválení riaditeľom školy stáva záväzným dokumentom na vyučovanie príslušného učebného predmetu.

Časovo-tematické plány nenahrádzajú iné pedagogické dokumenty (učebné osnovy, vzdelávacie štandardy) alebo písomnú prípravu na vyučovaciu hodinu. Tvorba tematických plánov je výsostným právom, ale aj povinnosťou učiteľa. Súhrnnú časť plánovacej činnosti učiteľa v rozsahu celého školského roka tvorí predovšetkým časové a tematické rozvrhnutie učiva prostredníctvom časovo - tematického plánu .

Pre voliteľný predmet **Mladý záchranár** navrhujeme vyčleniť **1** hodinu týždenne, spolu **33** vyučovacích hodín ročne.

Ako p o s t u p o v a ť pri tvorbe časovo-tematického plánu?

- vypracovať analýzu výsledkov vyučovania predmetu, dopravná výchova žiakov základných škôl na detských dopravných ihriskách
- zoznámiť sa s novými osnovami ISCED, vzdelávacími štandardami, zoznámiť sa s učebnými osnovami príbuzných učebných predmetov a učebnými osnovami vlastného predmetu v nižších ročníkoch,
- poznať organizáciu školského roka a prispôbiť tomu časový rozvrh učiva,
- poznať žiakov tried (triedy), ich učebné predpoklady a výsledky,
- formulovať na základe učebných osnov, štandardov ciele vyučovania tematických celkov, do formálnej štruktúry časovo-tematických plánov nie je potrebné zaraďovať aj metódy, formy, prostriedky výučby,

- vytvoriť súbor nástrojov na preverovanie a hodnotenie učebných výsledkov žiakov v učive tematických celkov (didaktické testy, projekty a pod.),
- prerokovať navrhovaný časovo-tematický plán v MZ a PK a odporúčať ho vedeniu školy na schválenie,
- monitorovať realizáciu časovo-tematického plánu učiva (poznámky).

Obsahové a výkonové štandardy

Prevenčia pred úrazmi, otravami . Prvá pomoc, lekárnička.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Prevenčia pred úrazmi</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ v dome/byte ○ v škole, v okolí školy ○ vo voľnom čase ○ v okolí svojho bydliska ○ v obci/meste – analýza rizík, nebezpečných úsekov/miest, minimalizovanie rizík – riešenia + návrhy, metodiky ○ bezpečný pohyb na horách <p>Otravy, prevenčia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ lieky ○ alkohol ○ pokazené potraviny ○ nebezpečné látky ○ jedovaté rastliny ○ jedovaté huby ○ nebezpečné živočíchy <p>Prvá pomoc</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ témy z prvej pomoci ○ praktické cvičenie oživovania 2x ročne <p>Lekárnička (obsah, použitie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ v dome/byte ○ v škole ○ vo vozidle ○ pri športových aktivitách (školský výlet, hory, bicykel, dovolenka) 	<p>Naučiť žiakov základné hygienické návyky, ktoré je potrebné dodržiavať v škole a na miestach, kde sa zhromažďuje väčšie množstvo ľudí (zabráni sa tým prenosu nákazlivých ochorení).</p> <p>Vysvetliť a naučiť žiakov správnym postupom a princípom prevencie a predchádzať možným úrazom, poukázať na možné zdroje úrazov.</p> <p>Vedieť opustiť priestor školy v čo najkratšom čase a bezpečne pod vedením učiteľa.</p> <p>Vedieť privolať dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky.</p> <p>Žiak nemá konzumovať lieky bez odporúčenia rodiča alebo lekára.</p> <p>Domáce spotrebiče a čistiace prostriedky nepoužívať bez súhlasu rodiča alebo inej zodpovednej osoby.</p> <p>Vedieť skontrolovať záručnú lehotu na potravinách a vedieť rozlíšiť pokazené potraviny.</p> <p>Vedieť rozlíšiť jedovaté rastliny vo svojom okolí.</p> <p>Poznať základné druhy jedlých aj jedovatých húb, ktoré sa v danom regióne nachádzajú, prípadne sa dajú kúpiť.</p> <p>Naučiť žiakov rozpoznať riziká, pri ktorých im hrozia úrazy.</p> <p>Naučiť žiakov správnym a odborným princípom poskytnutia prvej pomoci a použitia lekárničky. Naučiť žiakov úkony zachraňujúce život, napr.</p>

	oživovanie, zastaviť tepnové krvácanie, riešiť zásah elektrickým prúdom, otravy a pod.
--	--

Dopravná výchova. Dopravná nehoda. Riziká železníc, prevencia.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Dopravná výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ chodec ○ cyklista ○ kolieskové korčule, skateboard ○ príprava na vedenie (malej) motorky, motorového vozidla (7,8,9. ročník) <p>Dopravná nehoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ na komunikácii ○ na diaľnici ○ v tuneli – evakuácia v tuneli <p>Riziká železníc, prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ železná stanica ○ vo vlaku ○ železničná trať ○ železničné priecestie, signalizácia ○ vysoké napätie trolejového vedenia ○ odstavené vagóny (pod trolejovým vedením) ○ železničné mosty, tunely ○ kladenie nebezpečných predmetov na koľaje ○ metro 	<p>Naučiť sa bezpečne chodiť po ceste a prechádzať cez cestu a cez križovatky.</p> <p>Vedieť sa samostatne rozhodovať pri prechode cez križovatky.</p> <p>Teoretické vedomosti dokáže prakticky využiť na dopravnom ihrisku.</p> <p>Vedieť navrhnúť najbezpečnejšiu cestu do školy a zo školy. Vedieť chodiť po vozovke bez chodníka.</p> <p>Vedieť sa slušne správať v hromadných dopravných prostriedkoch.</p> <p>Ovládať základné dopravné značky pre chodcov.</p> <p>Poznať a ovládať základné pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.</p> <p>Vedieť si urobiť základnú údržbu bicykla.</p> <p>Vedieť sa správať v osobnom aute. Získať základné teoretické vedomosti k bezpečnej jazde na motorke a motorovom vozidle. Získať základné poznatky ako postupovať pri autonehode.</p> <p>Vedieť sa správať podľa základných dopravných značiek.</p> <p>Poznať riziká v okolí železníc (priecestia, koľajnice, elektrické vedenie) a naučiť žiakov bezpečným a ohľaduplným princípov pri cestovaní hromadnými prostriedkami dopravy.</p>

Letné riziká, prevencia. Zimné riziká, prevencia.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Letné riziká, prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kúpanie, prevencia pred utopením: bazény, domáce bazény, vodné plochy, horské potoky, rieky, more ○ ako postupovať, keď sa niekto topí 	<p>Poznať riziká pri kúpaní na všetkých typoch vodných plôch a tokoch a naučiť žiakov predchádzať možným vznikom úrazov.</p> <p>Naučiť sa bezpečne zachraňovať</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ záchrana topiaceho sa (8, 9. ročník) ○ skok do neznámej vody ○ vodné bicykle, člny ○ bezpečne na vodnom tobogane ○ úpal, prehriatie ○ riziko búrok: v meste, v obydlí, pri vode, na voľnom priestranstve, na horách <p>Zimné riziká, prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ zásady bezpečnej lyžovačky: lanovka, lyžiarsky svah ○ lavíny: lavínové nebezpečenstvo, prevencia, pád lavíny, záchranné práce v lavíne ○ riziko tenkého ľadu ○ cencúle a sneh na strechách ○ omrzliny 	<p>topiaceho a vedieť mu poskytnúť rýchlu a správnu prvú pomoc. Poznať a ovládať základné pravidlá pohybu na lyžiarskom (snowbordovom) svahu, zamrznutej vodnej ploche, zasneženého kopca a tak predchádzať možnému vzniku úrazov a krízových situácií, ako napr. odtrhnutie lavíny, prelomenie tenkého ľadu.</p> <p>Vedieť správne a včas poskytnúť prvú pomoc v takýchto krízových situáciách s ohľadom na svoju bezpečnosť.</p>
--	--

Živelné pohromy, prírodné katastrofy prevencia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Živelné pohromy, prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ víchrica ○ poľadovica ○ povodeň, privalové vody, poškodenie vodnej priehrady ○ snehová kalamita ○ krupobitie ○ extrémne nízke/vysoké teploty ○ lesný požiar ○ tornádo <p>Prírodné katastrofy</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ zemetrasenie ○ tsunami ○ výbuch sopky ○ zosuv pôdy 	<p>Poznať nebezpečenstvá, ktoré hrozia v prírode podľa ročných období a danej lokality, vedieť sa správať v prípade živelných pohrôm.</p> <p>Vedieť čo robiť, pri vyhlasovaní signálov CO.</p> <p>Naučiť sa predvídať živelné pohromy, pri vzniku úrazu z tohto druhu rizika vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc.</p>

Hromadné nešťastia, hromadné akcie, riziká, prevencia.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Hromadné nešťastia – metodiky záchranných postupov, zabezpečenie svojej bezpečnosti: 7,8,9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ autobusové nešťastie 	<p>Vedieť privolať dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky v prípade autonehody, železničného nešťastia. Poznať</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ hromadná nehoda motorových vozidiel (napr. počas hmly na diaľnici) ○ železničné nešťastie ○ letecké nešťastie ○ lodné a námorné nešťastie ○ kultúrne, športové a spoločenské podujatia: otvorené/uzatvorené priestranstvá ○ požiar ○ provokatér (skupina): falošný poplach, vyvolanie paniky použitím napr. pyrotechniky, založením požiaru na toaletách, v šatni a pod. ○ vznik davovej psychózy 	<p>možnosti eliminovania rizík a možnosti záchranu pri leteckom nešťastí, lodnom a námornom nešťastí.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri rôznych typoch nešťastí.</p> <p>Vedieť bezpečne opustiť priestor športoviska, alebo iného priestoru v čo najkratšom čase, zachovať pokoj a rozvahu. Vedieť správne vyhodnotiť vzniknutú situáciu v takýchto priestoroch.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch.</p>
--	---

Riziká pri neodbornom používaní elektrických, plynových zariadení. Požiarna prevencia. Zábavná pyrotechnika, prevencia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Riziká pri neodbornom používaní:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ elektrických a plynových zariadení, únik plynu ○ malých kuchynských spotrebičov: mixér, krájač, miešač, šľahač, mlynček na mak/na mäso ○ kosačky na trávu (elektrická/motorová) ○ motorovej píly ○ cirkulára a pod. <p>Požiarna prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ doma/v byte, v škole, vo voľnom čase, v prírode ○ vznikol požiar (škola, dom/byt, pivnica, výšková budova, lúka, les, motorové vozidlo, autobus, vlak), rýchlosť šírenia požiaru, metodiky záchranných prác, riziká vzniku paniky, evakuácia ○ skryté riziká požiaru ○ typy a použitie hasiacich prístrojov/hydrantu ○ bezpečné zakladanie ohňa vo voľnej prírode 	<p>Vedieť privolať dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky v prípade zásahu elektrickým prúdom, požiaru, poruchy plynu a iného vážneho úrazu.</p> <p>Vysvetliť žiakom nevhodnosť používania zábavnej pyrotechniky a pri jej používaní poukázať aj na bezpečnostné riziká manipulácie s pyrotechnikou.</p> <p>Poznať nebezpečenstvá a riziká doma vyrobenej pyrotechniky a náročnejších druhov predávaných v obchodoch.</p> <p>Poznať nebezpečenstvá ostaných elektrických a plynových spotrebičov.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch.</p>

<p>Zábavná pyrotechnika, prevencia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozdelenie pyrotechniky podľa tried ○ uskladňovanie pyrotechnických predmetov ○ dôležité rady pre bezpečné používanie zábavnej pyrotechniky ○ výbušniny – riziká podomáckej výroby 	
---	--

Evakuácia, záchranné zložky.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Evakuácia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ školy ○ domu/bytu ○ výškovej budovy ○ nákupného centra ○ obce, mesta <p>Záchranné zložky</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ako a kedy kontaktovať záchranné zložky ○ prezentácia záchranných zložiek ○ navigácia vrtuľníka VZZS na pristátie ○ signály CO 	<p>Vedieť bezpečne opustiť priestor školy, domu/bytu, výškovej budovy, nákupného centra, obce, mesta, alebo iného priestoru v čo najkratšom čase, zachovať pokoj a rozvahy.</p> <p>Vedieť privolať dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky.</p> <p>Vedieť čo robiť, pri vyhlasovaní signálov CO.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch .</p>

Stratené/nezvestné dieťa/osoba, metodiky prežitia v prírode

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Stratené/nezvestné dieťa/osoba</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ prevencia pred stratením sa ○ metodiky vyhľadávania stratených a nezvestných osôb ○ stratil som sa, čo mám robiť a ako ○ únos <p>Metodiky prežitia v prírode</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ orientácia v teréne ○ improvizovaný prístrešok, úkryt ○ možnosti a spôsoby signalizácie ○ značenie trasy pochodu ○ lesné plody, rastliny, živočíchy ○ brodenie vodného toku ○ získavanie vody ○ ochrana pred nebezpečnou zverou <p>-</p>	<p>Poznať nebezpečenstvá, ktoré hrozia pri stratení sa a naučiť sa takýmto situáciám vyhýbať. Vyhýbať sa kontaktom s cudzími ľuďmi na ulici a tiež na internete. Vyhýbať sa priamym stretnutiam s cudzími zvieratami.</p> <p>Vedieť, čo robiť, keď sa človek stratí.</p> <p>Vedieť odborne pomôcť, v dospelosti, pri pátracích akciách po stratenej alebo nezvestnej osobe.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch a pri stratení a nájdení hľadaného človeka. Poznať základné postupy na prežitie v prírode.</p>

Prevenca kriminality mládeže.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Prevenca kriminality mládeže</p> <ul style="list-style-type: none">○ kriminalita mládeže○ hlavné kriminogénne faktory u mladistvých a maloletých páchatel'ov○ právne vedomie<ul style="list-style-type: none">▪ kto je mladistvý▪ kedy ide o priestupok▪ priestupky proti majetku▪ priestupky proti verejnému poriadku▪ priestupky proti občianskemu spolunažívaniu▪ priestupok na ochranu pred alkoholizmom a inými toxikomániami▪ trestná zodpovednosť▪ trestný zákon▪ rozdelenie trestných činov mladistvých○ ako si chrániť svoje veci (majetok)○ okradli ma, ako postupovať○ prevencia pred znásilnením (8, 9. ročník)	<p>Vysvetliť nevhodnosť a škodlivosť rôznej kriminality, posilňovať právne vedomie žiakov.</p> <p>Vyhýbať sa kontaktom s cudzími ľuďmi na ulici a tiež na internete.</p> <p>Vedieť privolať Políciu, dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky v prípade potreby na odvrátenie kriminálneho činu, alebo zabezpečenie svojej bezpečnosti.</p> <p>Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch.</p>

Prevenca extrémizmu.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none">• naša škola nie je rasistická,• naša škola nepodporuje nijaké extrémistické prejavy,• diskusie v rámci celej školy o tejto téme a problematike,• viesť žiakov k skutočným hodnotám, vzdelávanie k ľudským právam a rešpektovaniu iných ľudí naprieč celou spoločnosťou.	

Návykové látky, závislosti.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Návykové látky, závislosti</p> <ul style="list-style-type: none">○ alkohol○ cigarety	<p>Poznať základné psychologické zvláštnosti detského veku.</p> <p>Poukázať na škodlivé účinky</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ drogy ○ lieky ○ PC, internet ○ hracie automaty 	<p>návykových látok, hracích automatov. Naučiť správnym a bezpečným návykom používania PC a internetu, vedieť si ochrániť identitu pri používaní sociálnych sietí, ako napr. Facebook, Skype...</p>
---	---

Ďalšie oblasti prevencie.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Ďalšie oblasti prevencie</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ cudzí človek ○ cudzie zviera ○ cudzia krajina, obchodovanie s ľuďmi ○ cudzí predmet/látka 	<p>Vyhýbať sa kontaktom s cudzími ľuďmi na ulici a tiež na internete. Vyhýbať sa kontaktom s cudzími zvieratami. Vedieť privolať Políciu, dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky v prípade potreby na odvrátenie kriminálneho činu, alebo zabezpečenie svojej bezpečnosti. Vedieť dať včasnú a odbornú prvú pomoc pri úrazoch.</p>

Riziká terorizmu.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Riziká terorizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ druhy terorizmu ○ prostriedky terorizmu ○ metódy terorizmu ○ spoločenská nebezpečnosť terorizmu ○ súčasný terorizmus ○ možné ohrozenie obyvateľstva chemickým terorizmom a bioterizmom ○ príznaky chemického terorizmu a bioterizmu ○ ochrana obyvateľstva ○ činnosť v prípade teroristického napadnutia ○ rukojemník 	<p>Poznať základné riziká a možnosti súčasného terorizmu. Možnosti svojpomoci pri možných ohrozeniach. Ako sa správať, ako a čo sledovať a pamätať si, ak sa z človeka stane rukojemník.</p>

Prevenia pred duševnými (psychickými) zraneniami

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Prevenia pred duševnými (psychickými) zraneniami</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ duševný vývin v detstve a dospievaní (základné zákonitosti) <ul style="list-style-type: none"> ▪ psychohygienu v detstve a dospievaní ▪ zdravý životný štýl ▪ skutočné hodnoty ▪ citová zrelosť ▪ mravná zrelosť ▪ ohrozenia duševného vývinu v detstve a dospievaní ▪ poruchy duševného vývinu v detstve a dospievaní ○ ochrana pred psychickými zraneniami <ul style="list-style-type: none"> ▪ psychické zranenia vo vlastnej rodine <ul style="list-style-type: none"> • konflikty s rodičmi • konflikty so súrodencami ▪ psychické zranenia v škole ▪ psychické zranenia medzi vrstovníkmi <ul style="list-style-type: none"> • fyzická agresia • verbálna agresia • sexuálna agresia ▪ psychické zranenia vo virtuálnom svete <ul style="list-style-type: none"> • nebezpečný internet ▪ zvládanie agresivity ○ ako nezraňovať iných <ul style="list-style-type: none"> ▪ čo nechceš, aby iní robili tebe, nerob ani ty im ▪ dobrý príklad ▪ ochrana slabších ▪ dobrý skutok ▪ sila odpúšťania 	<p>Vedieť privolať Políciu, dospelú osobu alebo použiť mobilný telefón na zavolanie tiesňovej linky v prípade potreby na odvrátenie kriminálneho činu, alebo pri psychickom násilí.</p> <p>Posilňovanie právneho vedomia žiakov, vedieť si ochrániť identitu.</p> <p>Poznať základné psychologické zvláštnosti detského veku a dospievania.</p> <p>Predchádzať psychickému násilíu.</p> <p>Preferovať zdravý životný štýl, mravné hodnoty.</p> <p>Nevyvolávať a predchádzať konfliktom. Správne riešiť vzniknuté konflikty.</p> <p>Sebaovládanie.</p>

Ukážka časovo - tematického plánu:

Tematické celky sú vzájomne kompatibilné, prierezové a navzájom podľa potreby a okruhu preberaného učiva kombinovateľné (napr. prvá pomoc, dopravná výchova, hromadné nešťastia ...), tak aby sa žiaci priebežne stretávali s danou problematikou, aby sa základné informácie - poznatky mohli niekoľkokrát zopakovať, aby došlo k trvalému efektu zapamätania si podaných informácií.

Navrhnuté poradie a počet hodín na preberanie tematického celku sú len informačné a majú informatívny charakter.

Mesiac	Poradie vyučovacej hodiny	Téma/činnosť	Pozn.
IX.	1.	Úvodná hodina – oboznámenie sa s náplňou práce, formou vyučovania; organizačné pokyny	
	2. – 4.	<ul style="list-style-type: none"> - prevencia pred úrazmi <ul style="list-style-type: none"> ○ v dome/byte ○ v škole, v okolí školy ○ vo voľnom čase ○ v okolí svojho bydliska ○ v obci/meste – analýza rizík, nebezpečných úsekov/miest, minimalizovanie rizík – riešenia + návrhy, metodiky ○ bezpečný pohyb na horách - prvá pomoc <ul style="list-style-type: none"> ○ témy z prvej pomoci ○ praktické cvičenie oživovania 2x ročne - lekárnička (obsah, použitie) <ul style="list-style-type: none"> ○ v dome/byte ○ v škole ○ vo vozidle ○ pri športových aktivitách (školský výlet, hory, bicykel, dovolenka) - otravy, prevencia <ul style="list-style-type: none"> ○ lieky ○ alkohol ○ pokazené potraviny ○ nebezpečné látky ○ jedovaté rastliny ○ jedovaté huby ○ nebezpečné živočíchy 	
X.	5. – 6.	<ul style="list-style-type: none"> - dopravná výchova <ul style="list-style-type: none"> ○ chodec ○ cyklista ○ kolieskové korčule, skateboard ○ príprava na vedenie (malej) motorky, motorového vozidla (7,8,9. ročník) 	

		<ul style="list-style-type: none"> - dopravná nehoda: 7,8,9. ročník <ul style="list-style-type: none"> o na komunikácii o na diaľnici o v tuneli – evakuácia v tuneli - riziká železníc, prevencia <ul style="list-style-type: none"> o železná stanica o vo vlaku o železničná trať o železničné priecestie, signalizácia o vysoké napätie trolejového vedenia o odstavené vagóny (pod trolejovým vedením) o železničné mosty, tunely o kladenie nebezpečných predmetov na koľaje o metro 	
	7.	<ul style="list-style-type: none"> - živelné pohromy, prevencia <ul style="list-style-type: none"> o víchrica o poľadovica o povodeň, prívalové vody, poškodenie vodnej priehrady o snehová kalamita o krupobitie o extrémne nízke/vysoké teploty o lesný požiar o tornádo - prírodné katastrofy <ul style="list-style-type: none"> o zemetrasenie o tsunami o výbuch sopky o zosuv pôdy 	
XI.	8. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> - hromadné nešťastia – metodiky záchranných postupov, zabezpečenie svojej bezpečnosti: 7,8,9. ročník <ul style="list-style-type: none"> o autobusové nešťastie o hromadná nehoda motorových vozidiel (napr. počas hmly na diaľnici) o železničné nešťastie o letecké nešťastie o lodné a námorné nešťastie - hromadné akcie, riziká, prevencia <ul style="list-style-type: none"> o kultúrne, športové a spoločenské podujatia: otvorené/uzatvorené priestranstvá o požiar o provokatér (skupina): falošný poplach, vyvolanie paniky použitím napr. pyrotechniky, založením požiaru na toaletách, v šatni a pod. o vznik davovej psychózy 	

XII.	11.	<ul style="list-style-type: none"> - zimné riziká, prevencia <ul style="list-style-type: none"> ○ zásady bezpečnej lyžovačky: lanovka, lyžiarsky svah ○ lavíny: lavínové nebezpečenstvo, prevencia, pád lavíny, záchranné práce v lavíne ○ riziko tenkého ľadu ○ cencúle a sneh na strechách ○ omrzliny 	
	12.	<ul style="list-style-type: none"> - zábavná pyrotechnika, prevencia <ul style="list-style-type: none"> ○ rozdelenie pyrotechniky podľa tried ○ uskladňovanie pyrotechnických predmetov ○ dôležité rady pre bezpečné používanie zábavnej pyrotechniky ○ výbušniny – riziká podomáckej výroby - riziká pri neodbornom používaní: <ul style="list-style-type: none"> ○ elektrických a plynových zariadení, únik plynu ○ malých kuchynských spotrebičov: mixér, krájač, miešač, šľahač, mlynček na mak/na mäso ○ kosačky na trávu (elektrická/motorová) ○ motorovej píly ○ cirkulára a pod. - požiarna prevencia <ul style="list-style-type: none"> ○ doma/v byte, v škole, vo voľnom čase, v prírode ○ vznikol požiar (škola, dom/byt, pivnica, výšková budova, lúka, les, motorové vozidlo, autobus, vlak), rýchlosť šírenia požiaru, metodiky záchranných prác, riziká vzniku paniky, evakuácia ○ skryté riziká požiaru ○ typy a použitie hasiacich prístrojov/hydrantu ○ bezpečné zakladanie ohňa vo voľnej prírode 	
I.	13. – 15.	<ul style="list-style-type: none"> - prevencia kriminality mládeže <ul style="list-style-type: none"> ○ kriminalita mládeže ○ hlavné kriminogénne faktory u mladistvých a maloletých páchatel'ov ○ právne vedomie <ul style="list-style-type: none"> ▪ kto je mladistvý ▪ kedy ide o priestupok ▪ priestupky proti majetku ▪ priestupky proti verejnému poriadku ▪ priestupky proti občianskemu spolunažívaniu ▪ priestupok na ochranu pred alkoholizmom a inými toxikomániami ▪ trestná zodpovednosť ▪ trestný zákon ▪ rozdelenie trestných činov mladistvých ○ ako si chrániť svoje veci (majetok) ○ okradli ma, ako postupovať 	

		<ul style="list-style-type: none"> ○ prevencia pred znásilnením (8, 9. ročník) 	
	16.	<ul style="list-style-type: none"> - návykové látky, závislosti <ul style="list-style-type: none"> ○ alkohol ○ cigarety ○ drogy ○ lieky ○ PC, internet ○ hracie automaty 	
II.	17. – 18.	<ul style="list-style-type: none"> - prevencia pred duševnými (psychickými) zraneniami <ul style="list-style-type: none"> ○ duševný vývin v detstve a dospelosti (základné zákonitosti) <ul style="list-style-type: none"> ▪ psychohygiena v detstve a dospelosti ▪ zdravý životný štýl ▪ skutočné hodnoty ▪ citová zrelosť ▪ mravná zrelosť ▪ ohrozenia duševného vývinu v detstve a dospelosti ▪ poruchy duševného vývinu v detstve a dospelosti ○ ochrana pred psychickými zraneniami <ul style="list-style-type: none"> ▪ psychické zranenia vo vlastnej rodine <ul style="list-style-type: none"> • konflikty s rodičmi • konflikty so súrodencami ▪ psychické zranenia v škole ▪ psychické zranenia medzi vrstovníkmi <ul style="list-style-type: none"> • fyzická agresia • verbálna agresia • sexuálna agresia ▪ psychické zranenia vo virtuálnom svete <ul style="list-style-type: none"> • nebezpečný internet ▪ zvládanie agresivity ○ ako nezraňovať iných <ul style="list-style-type: none"> ▪ čo nechceš, aby iní robili tebe, nerob ani ty im ▪ dobrý príklad ▪ ochrana slabších ▪ dobrý skutok ▪ sila odpúšťania 	
III.	19.	<ul style="list-style-type: none"> - záchranné zložky <ul style="list-style-type: none"> ○ ako a kedy kontaktovať záchranné zložky ○ prezentácia záchranných zložiek ○ navigácia vrtuľníka VZZS na pristátie ○ signály CO - evakuácia <ul style="list-style-type: none"> ○ školy ○ domu/bytu ○ výškovej budovy 	

		<ul style="list-style-type: none"> ○ nákupného centra ○ obce, mesta 	
	20. – 23.	<ul style="list-style-type: none"> - stratené/nezvestné dieťa/osoba <ul style="list-style-type: none"> ○ prevencia pred stratením sa ○ metodiky vyhľadávania stratených a nezvestných osôb ○ stratil som sa, čo mám robiť a ako ○ únos - metodiky prežitia v prírode <ul style="list-style-type: none"> ○ orientácia v teréne ○ improvizovaný prístrešok, úkryt ○ možnosti a spôsoby signalizácie ○ značenie trasy pochodu ○ lesné plody, rastliny, živočíchy ○ brodenie vodného toku ○ získavanie vody ○ ochrana pred nebezpečnou zverou ○ ochrana prírody – environmentálne návrhy a riešenia 	
IV.	24.	<ul style="list-style-type: none"> - d ďalšie oblasti prevencie <ul style="list-style-type: none"> ○ cudzí človek ○ cudzie zviera ○ cudzia krajina, obchodovanie s ľuďmi ○ cudzí predmet/látka 	
	25. – 26.	<ul style="list-style-type: none"> - riziká terorizmu <ul style="list-style-type: none"> ○ druhy terorizmu ○ prostriedky terorizmu ○ metódy terorizmu ○ spoločenská nebezpečnosť terorizmu ○ súčasný terorizmus ○ možné ohrozenie obyvateľstva chemickým terorizmom a bioterorizmom ○ príznaky chemického terorizmu a bioterorizmu ○ ochrana obyvateľstva ○ činnosť v prípade teroristického napadnutia ○ rukojemník 	
V.	27. – 28.	<ul style="list-style-type: none"> - letné riziká, prevencia <ul style="list-style-type: none"> ○ kúpanie, prevencia pred utopením: bazény, domáce bazény, vodné plochy, horské potoky, rieky, more ○ ako postupovať, keď sa niekto topí ○ záchrana topiaceho sa (8, 9. ročník) ○ skok do neznámej vody ○ vodné bicykle, člny ○ bezpečne na vodnom tobogane ○ úpal, prehriatie ○ riziko búrok: v meste, v obydli, pri vode, na voľnom priestranstve, na horách 	

	29.	Upevňovanie vedomostí, zručností a návykov – praktické ukážky a činnosti, terénne práce, vychádzky, exkurzie	
VI.	30. – 32.	Upevňovanie vedomostí, zručností a návykov – praktické ukážky a činnosti, terénne práce, vychádzky, exkurzie	
	33.	Upevňovanie vedomostí, zručností a návykov – praktické ukážky a činnosti, terénne práce, vychádzky, exkurzie	

Hodnotenie

Voliteľný predmet **Mladý záchranár** sa hodnotí buď známku alebo slovné – po dohode a schválení Pedagogickou radou školy.

Pri hodnotení berieme do úvahy nielen správnosť a vhodnosť použitého riešenia, ale aj pokrok v nadobudnutých zručnostiach, kreativitu, najmä však aktivitu a záujem žiakov o danú problematiku.

Vzorové ukážky úloh na rozvíjanie prevencie a bezpečnostnej gramotnosti človeka

Ako zavolať záchrannú zdravotnú službu

[PRVÁ POMOC](#) >> Ako zavolať záchrannú zdravotnú službu

Záchrannú zdravotnú službu potrebujeme pri stavoch, ktoré ohrozujú zdravie alebo život, a bez rýchleho ošetrovania vedú k prehlbovaniu poškodenia zdravia človeka – ako sú napríklad:

- dopravné nehody,
- zlomeniny veľkých kostí,
- panvy,
- chrbtice,
- bezvedomie,
- bolesti pri srdci,
- celo telové kŕčové stavy (u dospelých epileptický záchvat - u detí kŕče pri vysokých teplotách),
- príznaky mozgovej porážky ako je ochrnutie alebo náhle vzniknuté úporné vracanie spolu závratmi,
- popáleniny,
- dusenie sa,
- astmatický záchvat ...

Tieto stavy majú 2 spoločné znaky:

1. jedná sa o náhly vznik
2. ide o ťažké poškodenie zdravia

Nie je určená na riešenie zdĺhavých zdravotných problémov ako sú niekoľkodňové teploty, kašeľ, dlhodobé bolesti, malé úrazy (porezania, odreniny...).

Tu je na mieste ošetrovanie praktickým lekárom jednak preto, lebo pozná zdravotný stav pacienta, vie aké lieky užíva, ako reaguje na liečbu, ktorú mu už možno viackrát menil a skúšal rôzne kombinácie liekov a tiež preto, lebo ošetrovanie nie je nutné okamžité, ale počká pár hodín bez väčšej ujmy na zdraví.

Veľa ľudí si pletie úlohu záchranej služby. Jej úlohou je byť k dispozícii čím skôr pri súrnych prípadoch (viď vyššie).

Jej úlohou je riešiť okamžitý liečebný zásah, ktorý:

- buď postačí na to, aby pacient ostal doma a na druhý deň ho doriešil jeho praktický lekár
- alebo je nutná ďalšia liečba v nemocnici a pacienta prevezú k ďalšiemu riešeniu do nemocnice

Nerieši dlhodobú liečbu – to znamená, že ak si napr. zavolám záhranku, lebo ma bolí niekoľko dní hlava a mám vysoký krvný tlak, tak pacient bude ošetrovaný, dostane injekciu, upravíme mu tlak (s účinkom asi tak na 6 -24 hodín), ale aby sa na vysoký tlak liečil treba brať lieky pravidelne, kontrolovať ho, a na to musí ísť k svojmu praktickému lekárovi !

Požiadavka na záchranú zdravotnú službu sa realizuje na tiesňovú linku 155, alebo 112.

Je vhodnejšie zatiaľ volať na linku 155 – táto je vždy v regionálnom dispečingu tu dostanete a základné usmernenie ohľadne prvej pomoci.

Tiesňová linka 112 je umiestnená v krajských koordináčnych centrách, t.j. požiadavku na výjazd Vám preberie koordinátor napríklad v Trenčíne, alebo Žiline (podľa toho z územia ktorého kraja telefonujete) a trvá dlhšie, kým sa informácia o výjazde dostane až k osádke záchranej služby.

Pri požiadavke na záchranú zdravotnú službu sa nechajte viesť dispečerom záchranej služby – tento sa vás opýta na najpotrebnejšie údaje.

Všetky hovory na tiesňových linkách sú nahrávané a archivované.

Nezneužívajte tiesňovú linku – môžu ju potrebovať aj iní!

Vždy povedzte kto volá a odkiaľ volá. Anonymné požiadavky sa považujú za nemierny žart a zneužitie. Na ilustráciu, priemerne denne je asi 80 telefonátov na tiesňovú linku 155, z ktorých opodstatnených na výjazd záchranej služby je asi 10.

Povedzte údaje o pacientovom stave a informácia na čo sa lieči, či je pri vedomí, ak je v bezvedomí či dýcha, na aké ťažkosti sa sťažuje, kde má bolesti, poranenie atď.

Najlepšie je keď volá sám pacient, alebo niekto kto je pri ňom, kto ho vidí a môže aspoň orientačne popísať jeho stav, a poskytnúť prvú pomoc.

Čo sa týka prvej pomoci, túto je povinný zo zákona poskytnúť každý, aj človek bez zdravotníckeho vzdelania. Zavolaním záchranky si nikto túto povinnosť nesplnil – iba začal splňať! Pri prvej pomoci sa nechajte viesť radami dispečera záchranej služby.

Ďalší potrebný údaj je aspoň orientačný vek pacienta a meno. V našej databáze ošetrovaných pacientov sú často opakovane ošetrovaní tí istí pacienti, a osádka už pred príchodom na miesto môže byť pripravená na zásah s potrebnými pomôckami, ktoré si bežne zo sanitky neberieme – šetríte týmto nielen náš čas, ale hlavne čas, za ktorý dostane pacient potrebnú pomoc.

Ďalší veľmi potrebný údaj, je miesto kde sa pacient nachádza, hlavne orientačné body v okolí (pri ktorej odbočke zabočiť, ako ďaleko od križovatky, od obchodu, mostu...), v prípade zložitého prístupu je vhodné, aby niekto čakal na dobre viditeľnom mieste – a hlavne aby aj zakýval, nie stál nehybne vedľa cesty.

Ak máte pri dome vo dvore psa - treba ho zatvoriť, zdravotníci aj keď chcú pomôcť - pes to nepozná, pre psa sú to cudzí ľudia a zdravotníci sa k chorému nedostanú.

Dodržaním uvedených pokynov prispějete k rýchlejšej a účinnejšej dostupnosti zdravotníkov, ktorí po príchode k pacientovi sa mu budú snažiť pomôcť.

Zásady poskytovania prvej pomoci

[PRVÁ POMOC](#) >> Zásady poskytovania prvej pomoci

Na úvod si položíme niekoľko otázok

Prečo mám vedieť ako poskytnúť prvú pomoc?

Je veľmi dôležité, aby si vedel správne poskytnúť prvú pomoc. Ak to dokážeš, môžeš v budúcnosti zachrániť človeku to najcennejšie čo má – jeho zdravie alebo život.

Kedy sa mi môžu moje vedomosti zísť?

Nikdy nevieš, kedy sa ti znalosti v poskytovaní prvej pomoci zídu. Ochorenie alebo úraz sa stávajú práve vtedy, keď to neočakávaš. Môže to byť v škole, pri športe, na výlete, cestou domov ale aj v domácnosti.

Komu môžem pomôcť?

Každému, kto bude na tvoju pomoc odkázaný. Môže to byť učiteľ, spolužiak, rodič, súrodenec ale i úplne neznámy človek. Ochorenie alebo úraz sa môžu prihodiť ktorémukol'vek človeku.

Dokážem to?

Už si urobil prvý krok k tomu, aby si to dokázal. Ak si prezrieš naše stránky a trochu sa nad nimi zamyslíš, získaš potrebné vedomosti. Zistilo sa, že už deti vo veku 14 rokov dokážu plnohodnotne poskytnúť prvú pomoc vrátane resuscitácie a zachrániť tak postihnutému život.

Ako mám používať tieto stránky?

Čítaj ich spolu s rodičmi, učiteľmi alebo kamarátmi, vyskúšaj si postupy na hračke alebo súrodencovi (**nepriamu masáž srdca neskúšaj na človeku - stláčaním hrudníka môžeš narušiť činnosť zdravého srdca!**). Porozprávaj sa o tom so spolužiakmi, učiteľom, vedúcim krúžku. Aj rodičia ti určite poradia a pomôžu. Ak by si niečomu nerozumel, neboj sa napísať nám. Radi odpovieme na tvoje otázky a poradíme ti.

Zaujali ťa predošlé vety?

Ak áno, vstúp ďalej.

[Ako postupovať...](#)

Zásady poskytovania prvej pomoci

[PRVÁ POMOC](#) >> Zásady poskytovania prvej pomoci

Takže teraz si prečítaj, ako máš postupovať

1. keď zistíš, že tvoj kamarát nereaguje, skús zistiť, či ti odpovie keď ho oslovíš alebo ním jemne za plecía potrasieš. Možno iba oddychuje alebo spí.

2. ak sa stále nepreberá musíš čo najskôr privolať pomoc.

Ak vidíš v blízkosti niekoho dospelého, požiadaj ho o pomoc. Keď v okolí nikto nie je (učiteľ, okoloidúci, spolužiak), musíš to zvládnuť sám. Niekedy stačí silno zakričať o pomoc.

Ak si teda sám a postihnutý kamarát je starší ako osem rokov, skôr ako mu začneš poskytovať prvú pomoc, najprv zavolaj (ak to dokážeš) z mobilu alebo telefónneho automatu (ak je nablízku) na číslo 155 (Rýchla zdravotnícka pomoc) a povedz, čo sa stalo.

Skok: [ako správne privolať Rýchlu zdravotnícku službu.](#)

Toto pravidlo má však výnimku. V niektorých prípadoch postihnutému treba najskôr 1 minútu poskytovať prvú pomoc a až potom utekať privolať záchrannú službu.

Je to v týchto prípadoch:

- ak sa niekto topil
- ak má vážne poranenie
- ak sa otrávil liekmi
- drogami alebo alkoholom

Daj pozor! Ak má chorý kamarát menej ako osem rokov, musíš mu najskôr 1 minútu poskytovať prvú pomoc a až potom utekaj privolať záchrannú službu. Ak vieš, že má choré srdiečko, volaj záhranku hneď a až potom mu začni poskytovať prvú pomoc.

V telefóne sa ti ozve dispečerka záchranej zdravotnej služby, ktorá sa ťa bude pýtať na niektoré podrobnosti. Snaž sa pozorne počúvať a odpovedaj na všetky otázky. Je to veľmi dôležité, aby pomoc mohla vyraziť čo najskôr. Nikdy nepolož telefón prvý!

Ak ste na mieste dvaja, musíte sa rozdeliť.

Ten, ktorý z vás je telesne zdatnejší, zostane pri chorom kamarátovi a poskytne mu prvú pomoc. Vieš ako?

Skok: [PRVÁ POMOC.](#)

Druhý kamarát zatiaľ uteká privolať profesionálnu pomoc – záchranárov.

Ak máte so sebou mobilný telefón a máte signál, profesionálnu pomoc privoláte mobilom priamo z miesta úrazu alebo nehody.

Zapamätaj si! Ak by ti pri poskytovaní prvej pomoci hrozilo nebezpečenstvo, nikdy nezasahuj. Vždy sa musíš vopred presvedčiť, či sa ti pri zachraňovaní nemôže niečo stať

Zásady poskytovania prvej pomoci

[PRVÁ POMOC](#) >> Zásady poskytovania prvej pomoci

PRVÁ POMOC

Prvá pomoc sa skladá z troch navzájom súvisiacich postupov:

- zisťovanie stavu vedomia
- poskytovanie umelého dýchania
- nepriamej masáže srdca

Postup pri poskytovaní prvej pomoci sa riadi podľa veku postihnutej osoby. Medzi jednotlivými vekovými kategóriami sú mierne odlišnosti.

- deti do 1 roka
- deti do 8 rokov
- deti nad 8 + dospelý

Ak si zistil, že chorá osoba nespí a ani nereaguje na tvoje oslovenie, pravdepodobne bude v bezvedomí. Niekedy ťa o tom presvedčí modrá farba kože, nezvyčajné zvuky pri dýchaní (napríklad chrčanie) alebo výrazne bledá a spotená koža.

Snaž sa zistiť, či postihnutá osoba dýcha.

Posúdenie dýchania:

- sleduj hrudník postihnutej osoby, či sa zdvíha a klesá
- svoje ucho prilož tesne k ústam a nosu postihnutého a počúvaj, či postihnutý dýcha
- cítiš výdych vzduchu?

Ak nezacítiš a ani nepočuješ výdych vzduchu, hrudník sa nehýbe, potom sa jedná o zastavenie dýchania - dýchacie cesty môžu byť upchaté - nejakým predmetom, ktorý je hlbšie v horných dýchacích cestách - môže sa jednať o:

- **úplnú nepriechodnosť dýchacích ciest (cudzí predmet v plnom rozsahu upchal horné dýchacie cesty):** ak postihnutý napína svaly na prednej strane krku a na hrudníku pri pokusoch o vdych, za predpokladu, že postihnutý má ešte zachované spontánne dýchanie
- **častočná nepriechodnosť dýchacích ciest:** pri spontánnom alebo pri umelom dýchaní počujeme zvuky, ako napr.: chrapčanie, piskot, bublanie a pod. V tomto prípade je potrebné vyčistiť ústnu dutinu a vysunúť sánku

Posúď farbu kože postihnutej osobe.

Zdravá osoba má nechtové lôžka ružové (prsty na rukách a nohách sú ružové).

Ak je farba kože modrá, postihnutá osoba nedýcha.

Takáto “kontrola” nesmie trvať viac než 10 sekúnd.

Zapamätaj si, že nezisťuješ pulz, ale len dýchanie!

Je veľmi dôležité, aby si konal rozvážne a nasledujúce kroky si dôkladne prečítal a nacvičil.

Neodkladná resuscitácia pre laickú verejnosť - DETI

[PRVÁ POMOC](#) >> Neodkladná resuscitácia pre laickú verejnosť - DETI

Prvá pomoc v prípade zastavenia srdca a dýchania u detí

Postupy odporúčané pre dospelých môžeme používať aj pri poskytovaní prvej pomoci deťom, ktoré nereagujú a nedýchajú. Nie je rozhodujúce presné určovanie veku dieťaťa. Pokiaľ sa záchranca domnieva, že ide o dieťa, postupuje podľa pravidiel pre resuscitáciu dieťaťa.

Je len zopár rozdielov oproti resuscitácii dospelých:

1. resuscitáciu u detí zahajujeme 5 úvodnými vdychmi ešte pred masážou srdca
2. ak je záchranca sám, dieťa pred privolaním pomoci najprv 1 minútu resuscituje
3. hrudník počas masáže srdca stláčame do hĺbky zodpovedajúcej približne 1/3 jeho hrúbky

Technika masáže srdca u detí do 1 roka:

1 záchranca: dvoma prstami

2 záchrancovia: dvoma palcami

Technika masáže srdca u detí nad 1 rok:

používame jednu alebo dve ruky tak, aby sme dosiahli potrebnú hĺbku stlačenia

Prevenia detských úrazov

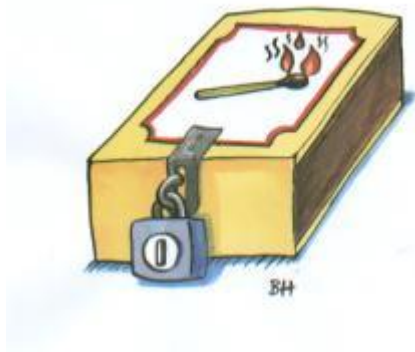
[Kurzy](#) >> Prevencia detských úrazov

Fakty na úvod

"Opatrnosti nikdy nie je dost'" (a najmä u detí)

- úrazy sú príčinou cca 40 % úmrtí detí do veku do 14 rokov
- v lete pravidelne stúpa počet úrazov detí až o 100 %
- najväčšie množstvo smrteľných úrazov je na cestách » cca 1/3 smrteľných úrazov detí do veku 14 rokov sa stane na cestách
- cca 1/5 smrteľných úrazov detí do veku 14 rokov spôsobí utopenie
- ďalšie riziká » popáleniny - na Slovensku skončí každý rok takmer 200 popálených detí v nemocnici, pád z výšky, skok do vody » každým rokom pribudne veľké množstvo trvalo postihnutých mladých ľudí

26.09.2003 Kecerovské Kostolany: skupinka detí sa predpoludním hrala za novostavbami domov. Deti mali zápalky a podpálili kôpku slamy, do ktorej spadlo dvojročné dievčatko. Dievčatko utrpelo popáleniny tretieho stupňa na 97 % povrchu tela, umrelo v nemocnici.

V materských školách sa stáva približne 5 % úrazov detí, v domácnosti ale až 42 %. Starší súrodenci by nemali sami dozerat' na mladšieho, riziko úrazu mladšieho súrodenca je v takomto prípade pomerne vysoké.

Akcie LZSS ATE:

Na poli, v katastri obce Lentvora, okres Lučenec, 4.5.2007 predpoludním vypaľoval trávu 15 ročný Rudolf O. z Lentvory. Zo zvedavosti sa chcel pozrieť ako horí. Vyškriabal sa na transformátor, kde sa neopatrne dotkol elektrického vedenia. Elektrický prúd ho zasiahol, prešiel mu cez horné končatiny a chrbát. Na mieste nehody zasahovala posádka RZP z Lučenca, ktorá sa ho pokúšala 15 minút oživovať. Na výzvu KOS ZZS v Banskej Bystrici, letel na miesto nehody vrtuľník strediska LZSS ATE Banská Bystrica – pilot Jozef Piter-Bučko, lekár Rado Burian a záchranár Matúš Vrbický. Lekár pokračoval približne ďalších 40 minút v resuscitácii, ale už sa mu chlapca nepodarilo priviesť k životu.

30. September 2008:

Vo večerných hodinách prijala posádka vrtuľníka LZSS ATE z Banskej Bystrice výzvu k letu do Krupiny, kde došlo k poraneniu dieťaťa motorovou pílou. Išlo o 12 ročného chlapca z Krupiny - Bzovíka, ktorý z nezistených príčin utrpel na hlave poranenie motorovou pílou, pričom došlo k poruche vedomia a na rane na hlave bolo odhalené mozgové tkanivo. Pacienta primárne ošetrila posádka RLP Krupina a následne bol vzhľadom na charakter a závažnosť poranenia prevezený do martinskej nemocnice.

11. September 2008:

Krátko popoludní prijala posádka vrtuľníka LZSS ATE z Nitry hlásenie o 9 mesačnom dievčatku, ktoré sa obarilo horúcou masťou. Dieťa posádka RLP v Šuranoch previezla na detskú JIS v Nových Zámkoch, kde ho lekári spoločne s lekárkou LZSS stabilizovali a previezli do Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave na Kramároch, s medzipristátim v Popáleninovom centre v Ružinove, kde dieťa ošetrili.

07. September 2008:

Z myjavskej nemocnice do Centra popálenín v nemocnici Bratislava - Ružinov bol dnes posádkou vrtuľníka Leteckej záchranej zdravotnej služby ATE prevezený 2- ročný Filip D. z Jablonice. Po obarení kávou utrpel popáleniny 1 a 2. stupňa na 20 % tela.

01. September 2008:

Dnes predpoludním vypadlo zo 4. poschodia obytného domu v Šali 4- ročné dieťa A.I. Na mieste nehody zasahovala posádka Rýchlej lekárskej pomoci a na pomoc bola privolaná aj

posádka vrtuľníka Leteckej záchranej zdravotnej služby ATE zo strediska Nitra. Chlapček aj napriek intenzívnej resuscitácii na mieste zomrel.

Veľkej väčšine úrazov malých detí sa dá zabrániť vhodnou prevenciou. Jednoduchými spôsobmi môžeme ochrániť dieťa pred vážnymi zraneniami.

"PREVENCIA - PREVENCIA - PREVENCIA"

Jedna myšlienka na zamyslenie :

Auto máme zaparkované v kolóne áut. Autá sú zaparkované natesno, cúvneme preto tesne k zadnému autu a ... a pripučíme o nárazníky malé dieťa, ktoré sme nevideli v spätnom zrkadle z toho dôvodu, že dieťa je malé. Koho by to napadlo, že? Ale potom je už neskoro! Prosím, myslíte aj na toto, ďakujeme. V situácii, keď budeme musieť cúvať tesne k zadnému vozidlu, treba vždy opticky preveriť, či sa za naším vozidlom nezdržuje dieťa, resp. deti.

Druhá myšlienka na zamyslenie :

Chlapci hrajú futbal a lopta sa im dostane pod auto. Jeden z nich si ľahne pod auto z pravej strany a snaží sa vybrať spod neho loptu a ... a vtom sadáme rýchlo do auta, štartujeme a ihneď vyrážame ... chlapec ale nestihne spod auta vyliezť a naše vozidlo ho prejde ... myslíte, že toto sa Vám nemôže stať ? Prosím, myslíte aj na toto, ďakujeme.

Tretia myšlienka na zamyslenie :

Touto cestou prosíme všetkých! Dbajte na prevenciu úrazov detí, nebuďte ľahostajní! Takto si budeme chrániť svoje deti navzájom. Veď nejde o nás, ale o naše deti !

Odporúčame :

Dieťa by malo so sebou nosiť osobnú kartičku, resp. vyšité základné údaje (meno, adresa, tel. kontakt na rodičov, prípadne zdravotné problémy) z vnútornej strany detského oblečenia.

Poznámka : odporúčanie nepatrí do prevencie úrazov detí, ale je veľmi dôležité, preto sme sa rozhodli ho sem zaradiť, ďakujeme za pochopenie.

Prevenia detských úrazov

[Kurzy](#) >> Prevencia detských úrazov

Otravy detí

Na Slovensku je ročne viac ako 1 000 otráv detí, niekoľko z nich končí aj smrťou.

Otravy detí sú pomerne bežné. Dbáme na bezpečnosť detí doma, ale dieťa sa nám veľmi ľahko môže otráviť, napr. na návšteve alebo u starých rodičov, pretože nebezpečné látky a lieky môžu byť na dosah detských rúk a úst. Myslime na to!

Lieky neužívame pred deťmi, pretože deti veľmi rady napodobňujú starších.

Lieky nezhadzujeme doma do odpadkového koša a ani voľne do smetných nádob - deti sa aj takto môžu k nim dostať. Do smetných nádob nezhadzujeme ani ďalšie jedovaté a nebezpečné látky.

Ak sa dieťa otrávi liekmi, treba vyvolať zvracanie. Ak ide o otravu chemikáliami, zvracanie nesmieme vyvolať. Pri otravách detí musíme vždy okamžite vyhľadať lekársku pomoc! Ak máme nejasnosti o poskytnutí prvej pomoci, zavoláme na **tel. číslo 155** a požiadame o tel. číslo na službukonajúceho doktora, spojíme sa s ním a skonzultujeme prípad otravy dieťaťa, alebo voláme **Linku záchrany 0850 11 13 13**, kde nám poradí lekár. Taktiež môžeme požiadať o radu **Toxikologické informačné centrum na tel. č. 02/54 77 41 66**, 24 hodinová stála služba.

Prevenia detských úrazov

[Kurzy](#) >> Prevenia detských úrazov

Dieťa a cestná premávka

- naučte dieťa správne prechádzať cez cestu : v prvom rade si treba uvedomiť, že dieťa nemá taký zorný uhol pohľadu, ako dospelá osoba a nevie správne odhadnúť rýchlosť blížiaceho sa vozidla.

Preto je veľmi dôležité, aby sa deti pozreli na každú stranu minimálne dva razy, resp. aj viackrát podľa potreby. Takto dieťa zistí, ako rýchlo sa vozidlo približuje a rozhodne sa, či počká, alebo či stihne prejsť (prebehnúť) cez cestu. Dieťa vedíme k tomu, aby cez cestu prechádzalo cez prechody pre chodcov. Ak nie sú, tak iba na dostatočne dlhých a priamych úsekoch cesty, aby malo dostatočný výhľad na obidve strany cesty.

- Dieťa mieru rizika v tomto prípade neposudzuje iba na základe rýchlosti vozidla, ale tiež podľa veľkosti a hluku blížiaceho sa vozidla. Toto v značnej miere vplýva na rozhodnutie dieťaťa, čo dokazujú pomerne časté podbehnutia detí pod malé a ticho idúce autá. Taktiež to dokazuje, že dieťa nevie správne odhadnúť rýchlosť blížiaceho sa vozidla. Preto je najbezpečnejšie malé deti učiť, aby cez cestu prechádzali iba v tom prípade, ak nejdú žiadne vozidlá v oboch smeroch.
- učme deti správne chodiť po ceste : staré známe "chodci choďte vľavo". Dieťa poučíme, aby sa pri blížiacom sa aute odzadu v noci pozrelo za seba - blížiace auto môže práve predbiehať iné vozidlo a pri úzkej ceste môže dieťa zachytiť. Je vhodné, aby deti nosili výstražné vesty.

Ak je chodník pri ceste, nech ide dieťa po ňom.

- učme deti správne stáť na prechodoch pre chodcov: od okraja cesty by malo stáť dieťa aspoň na dĺžku jeden a pol kroku dieťaťa. Dieťa sa môže pri pozeraní na cestu príliš

predkloniť - dieťa bude musieť urobiť "stabilizačný" krok vpred, druhá osoba môže sotiť do dieťaťa (toto platí aj pre dospelých), dieťa sa môže zle rozhodnúť - takto má ešte zlomok sekundy na korekciu svojho rozhodnutia, pretože svojím prvým krokom nevstúpi na vozovku a vodiči tiež získajú trošku času...

Text k obrázku: prechody pre chodcov majú jednu veľkú nevýhodu. Človeka mylne uistia, že prechádzanie cez cestu je bezpečné. Ale opak je pravdou. Nespoliehajme sa preto na to, že šoféri sú opatrnejší na chodcov, ktorí prechádzajú cez prechod pre chodcov. Dôkazom neopatrnosti šoférov je skutočnosť, že každým rokom je pomerne veľa ťažkých a aj smrteľných úrazov chodcov práve na prechodoch pre chodcov. Deti musia vedieť, že aj na prechodoch pre chodcov sa musia pozrieť na každú stranu minimálne dva razy. Ak je prechod pre chodcov vybavený svetelnou signalizáciou, prechádzame na zelené svetlo a pred vstúpením na cestu sa taktiež pozrieme na každú stranu, či šofér registruje červené svetlo na svojom semafore.

Dieťa je :

- nepozorné
- impulzívne
- málo predvídavé
- nevie správne posúdiť nebezpečenstvo situácie

Malý telesný vzrast dieťaťa spôsobuje, že má obmedzený výhľad na vozovku a aj zorný uhol pohľadu má dieťa menší ako dospelý človek.

Dieťa je v hustej premávke pre vodičov ťažšie spozorovateľné.

- na vozovku môže dieťa vstúpiť až po aspoň dvojnásobnom rozhliadnutí vľavo a vpravo a vtedy, ak sa nepribližuje žiadne vozidlo, resp. iný dopravný prostriedok, ako napr. motocykel alebo bicykel
- dieťa nesmie vstupovať na vozovku spomedzi zaparkovaných vozidiel, vozidlá dieťaťa znemožňujú výhľad na cestu
- dieťa cez cestu prechádza kolmo, t.j. najkratším smerom

- cez cestu môže dieťa prechádzať iba (malo by) po vyznačených prechodoch pre chodcov - ak je prechod pre chodcov so svetelnou signalizáciou, tak dieťa môže prechádzať cez cestu iba na zelenú (zelený signál), ale iba potom, ak sa rozhliadlo vľavo a vpravo a je si isté, že vozidlá zastavujú, resp. stoja.

Oblečenie detí :

- pestrofarebné oblečenie, t.j. dieťa je dobre viditeľné
- oblečenie je doplnené reflexnými nášivkami, ktoré sú veľmi dôležité
- aktovka obsahuje reflexný materiál
- používanie výstražnej vesty

Školáčik ide do školy :

Rodič musí pre dieťa zvoliť najbezpečnejšiu cestu do školy. Najbezpečnejšiu znamená to, že cesta nemusí byť najkratšia. Už pred začiatkom školského roka môže rodič začať s dieťaťom trénovať zvolenou trasou cestu do školy. Dieťa môže ísť do školy samo vtedy, keď je 100% schopné bezpečne absolvovať zvolenú cestu.

Trasa by mala spĺňať požiadavky :

- dieťa musí prechádzať cez cestu čo možno najmenej
- prechádzať cez vozovku môže dieťa len na miestach s dostatočným výhľadom na obidve strany (ako sme písali, nie spomedzi zaparkovaných vozidiel) - malo by sa jednať o prechod pre chodcov riadený svetelnou signalizáciou
- trasa (miesta prechádzania cez cestu) by mala mať čo možno najmenší dopravný ruch

Dieťa si osvojí základné pravidlá cestnej premávky a trasu do školy. Malé deti sa vedia orientovať v známom prostredí, preto treba viesť dieťa k tomu, aby do školy, alebo zo školy chodilo zvolenou trasou, pre dieťa to bude najbezpečnejšie!

Prevenia detských úrazov

[Kurzy](#) >> Prevenia detských úrazov

Ďalšie riziká

- Prechádzka s dieťaťom po ceste bez chodníku: ak držíte dieťa za ruku, prosím, držte dieťa tak, aby smerovalo od cesty a NIE DO CESTY! Ak sa dieťa vytrhne, tak nepodbehne pod auto, ani iný dopravný prostriedok. Ak ide dieťa s dospelou osobou po ceste bez chodníka, platí pravidlo, že dieťa je na okraji cesty! Dieťa treba držať za ruku!

- dvor pri ceste: pri malých deťoch sa odporúča zamknúť bránu na dvore, takto zabránite náhlemu vybehnutiu dieťaťa (osoby) na cestu
- vodné toky, jazerá: malé deti nenechávame samé bez dozoru pri vode, resp. vo vode - ani v detskom bazéni a jazierku pri dome

Pri člnkovaní, aj keď dieťa je už plavec, musia sa používať plávacie vesty.

Čo prináša život: 6 ročný chlapec z Bukovca sa utopil v jazere 16.8.2001, nakoľko bol bez dozoru dospeljej osoby. Vychádzajúci rekreatant z vody zakopol o telíčko chlapca na dne jazera, hneď začali s detskou kardiopulmonálnou resuscitáciou, privolali LZS, doktor ho pri jazere oživoval 1/2 hodiny, potom ho previezli do nemocnice, bolo však už neskoro.

Prosba: všimajme si okolie, ak uvidíme vo vode dieťa bez dozoru, dohliadnime naň, alebo dopravme dieťa k rodičom a dohovorme im...možno nám vynadajú, že sa staráme, ale to dieťa sme možno zachránili a to stojí za to!

Deti by sa nemali hrať v blízkosti vodných tokov a nádrží.

- staveniská: pozor na pád v nezabezpečených staveniskách - deti by sa nemali hrať a pohybovať na staveniskách, stavbách a priestoroch opustených budov

Čo prináša život: takto zahynul chlapec v neohradenom starom stavenisku na Solinkách v Žiline. Chlapec spadol do zatopených pivničných priestorov a utopil sa.

- oplotené cudzie objekty: deti treba upozorniť, aby nikdy nepreliezali ploty cudzích objektov, nakoľko môžu byť strážené psami, ktoré sa už niekoľkokrát postarali o usmrtenie bezbranných detí, resp. spôsobili im veľmi vážne poranenia
- cesty, železničná trať : malé deti nenechávame pri ceste a železničnej trati bez dozoru samé.

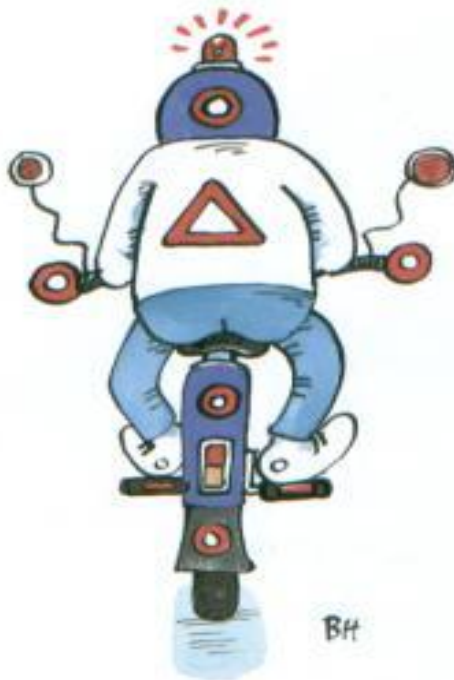
Čo prináša život: rodičia boli na záhradke (je oplotená), ktorá je 20 metrov od železničnej trate, mali so sebou 2 ročného synčeka. Nezbadali, že opustil záhradku, veľmi sa mu páčili vláčiky, a preto išiel na trať. Vlak ho zachytil a usmrtil.

- ochranná prilba na bicykli, resp. pri jazde na kolieskových korčuliach: asi 20% úrazov detí je pri bicyklovaní a skoro 100% smrteľných úrazov cyklistov spôsobí úraz hlavy, preto sa odporúča, aby dieťa nosilo cyklistickú prilbu - dbáme, aby prilba bola dostatočne pod bradou dotiahnutá - nezapnutá, alebo slabo dotiahnuté uchytenie prilby spôsobí to, že prilba pri páde nesplní svoj účel, nakoľko sa z hlavy zošmykne.

Poznámka: pri jazde na kolieskových korčuľiach sa odporúča, aby deti používali aj chrániče kolien, lakťov a rúk.

- úpal: v letných mesiacoch treba zabezpečiť dieťaťu dostatočný prísun tekutín - neodporúčajú sa sladené nápoje, pred úpalom chránime dieťa použitím čiapky, nevystavujeme malé deti zbytočne dlho na slnku - hlavne medzi 10 a 14 hod. by dieťa nemalo byť na slnku!
- podchladenie: dbajme, aby dieťa bolo dostatočne oblečené, na výletoch do hôr a na dlhšie vychádzky nezabudnite dieťaťu vziať náhradné oblečenie, ochranu pred dažďom - príplášť, resp. nepremokavé oblečenie, pamätajte, že počasie sa môže nečakane a rýchlo zmeniť
- sme pri ohni: ak sú pri ohni deti, tak musia byť pod neustálym dozorom zodpovednej dospelšej osoby, pri ohni ani na okamih nenechávame deti samy!
- sladká voda v otvorenej fľaške, otvorený džús: včela, alebo osa zacíti sladkosť a vlezie do fľašky, alebo sa začne topiť v nápoji, pri pití môže prísť k bodnutiu v ústnej dutine a vzniku alergickej reakcie s udusením
- osvetlenie bicykla a technický stav bicykla: staršie deti, ktoré už samostatne používajú bicykel, treba vybaviť osvetlením vpredu aj vzadu

Deti treba náležite poučiť, ako a kedy používať svetlo na bicykli.

Deťom pravidelne kontrolujeme technický stav bicykla, nezabudneme skontrolovať, či na ráme bicykla sa neobjavila prasklina, v takomto prípade treba OKAMŽITE osloviť predajcu bicykla!

Malé deti prevážame na bicykli v sedačkách na to určených, používame stupačky na nohy a chránič na zabránenie vniknutiu detskej nožičky do kolesa. S deťmi jazdíme na bicykli opatrne a pomalšie, podľa možnosti sa vyhýbame hlavným ťahom.

- **les:** ak sa v danej oblasti nachádzajú kliešte, odporúča sa zakúpiť v lekárni prostriedok proti kliešťom a deti poctivo natierať (striekať prostriedok - spreje). Dieťa vždy po návrate domov čím skôr skontrolujeme, či na teličku nemá "zakúsnuťého" kliešťa. Kliešte môžu byť aj na oblečení - vymeníme oblečenie.
- keď sa v danej oblasti nachádza vretenica, treba byť opatrný - používame vysokú obuv, nesadáme si na zem bez skontrolovania zvoleného miesta a blízkeho okolia, taktiež predmety zo zeme chytáme opatrne.
- nekonzumujeme neznáme a jedovaté plody a rastliny: napr. muchotrávku zelenú, ľuľkovec zlomocný, jesienky a pod.
- **opatera mimo domu:** deti nezveríme do opateru cudzej osoby - NIKDY!
- dieťaťko v kočíku a malé deti nikdy nenechávame samé pred obchodom, ani na inom mieste: odcudzenie detí je pomerne časté

- dieťaťko v kočiaku nikdy cez zimu nenechávame pod strechami domov, nezdržujeme sa pod strechami ani my: hrozí tu pád cencúľov a zošmyknutie snehu zo šikmej strechy, čo môže spôsobiť vážne poranenia až s následkom smrti.

Čo prináša život: pred pár rokmi usmrtil veľký odpadnutý cencúľ dieťaťko v kočiaku. Úrazy spôsobené zo stiech padajúcim snehom sa stávajú každý rok.

- deti by na zamrznuté vodné plochy (potoky, rieky, jazerá), ktorých hĺbka je viac ako výška ich kolien, nemali chodiť bez dozoru skúsenej dospelšej osoby. Treba si uvedomiť, že ľad môže bezpečne udržať dospelého človeka, ale nemusí vydržať, ak sa postaví viacero detí k sebe (treba brať do úvahy aj dynamické zaťaženie - napr. skákanie). Najbezpečnejšie je, keď sa deti hrajú pri kraji, aj keď sa ľad zdá byť dostatočne bezpečný. Najmä, ak sa jedná o tečúcu vodu (potok, rieka).

- **dieťa vo vozidle:** pre malé deti používame detské sedačky, počas jazdy je dieťa VŽDY pripútané bezpečnostnými pásmi! Detskú sedačku neumiestňujeme na predné sedadlo v tom prípade, ak je vpredu airbag!

Dieťa neprišlo do školy

[Kurzy](#) >> Dieťa neprišlo do školy

Na začiatku každého školského roku...

Na začiatku každého školského roku prinesú deti domov zo školy formulár, v ktorom rodičia vypíšu:

- telefónne čísla domov
- telefónne čísla na mobilné telefóny rodičov

- adresa bydliska
- telefónne čísla obom rodičom do práce (plus náhradné číslo(a), napr. spojovateľke, ak rodič práve nebude v kancelárii a pod.)
- telefónne čísla susedov, príbuzných, priateľov

Tieto údaje sa zapisujú do súpisčky v škole, ktorá je špeciálne vyhradená na tento účel.

Ak dieťa bude chýbať v škole a dieťa nie je ospravedlnené rodičmi, t.j. učiteľia nie sú informovaní o dôvode neprítomnosti dieťaťa, zatelefonoje sa rodičom, aby sa zistilo, či poznajú dôvod neprítomnosti ich dieťaťa v škole (choroba, vyšetrenie u lekára a pod.), resp. sa potvrdí, že dieťa išlo do školy...

Dieťa neprišlo do školy

[Kurzy](#) >> Dieťa neprišlo do školy

Ak dieťa nie je v škole a rodičia nevedia, kde je ich dieťa, treba

- najskôr preveriť byt (dom), nakoľko dieťa mohlo zostať doma, napr. zaspalo a pod., alebo dieťa sa mohlo vrátiť späť domov, napr. dieťa si doma zabudlo knihu a pod., pre ktorú sa vrátilo domov, čo môže spôsobiť jeho meškanie
- ak nie je doma, tak sa potom snažíme nájsť dieťa telefonickým kontaktovaním sa na domácich priateľov a známych (v bytovke, v blízkom okolí domu a pod.), kamarátov, príbuzných, susedov. Ak sme neúspešní, telefonicky kontaktujeme ďalšie miesta, ako napr. keď si dieťa pravidelne kupuje desiatu v nejakom obchode, pokúsime sa zistiť, či obchodníci videli nami popísané dieťa v obchode, takto zistíme, či dieťa bolo, alebo nebolo v danom obchode. Takéto miesta je vhodné čo najskôr obísť s fotografiou strateného dieťaťa, vid' nižšie
- prekontrolujeme trasu, ktorou dieťa obvykle chodí do školy, často dieťaťom navštevované miesta, blízke okolie (susedné ulice, obchody a pod.)
- treba, aby v byte (v dome) dieťaťa sa nachádzala dospelá osoba, napr. rodič príde z práce domov, nakoľko dieťa sa môže vrátiť domov, alebo budú potrebné ďalšie doplňujúce informácie

Rodičia na nájdenie dieťaťa musia mať stanovený presný čas: od 20 do 30minút. Po 30 minútách škola nahlási stratené dieťa na políciu.

- získame popis oblečenia dieťaťa

Spolužiakov strateného dieťaťa a jeho súrodencov (súrodencov) sa opýtame:

- poznáte zámer - cieľ strateného dieťaťa?
- spozorovali ste zmeny v jeho správaní v poslednom čase?
- malo dieťa konflikty so spolužiakmi? Aké?
- opýtame sa na oblasti - miesta, ktoré stratené dieťa často navštevuje, kde sa hráva
- máte tajnú skrýšu - bunker a pod.?

Čo ďalej:

- na škole sa vyčlení miestnosť s telefónom - tichá miestnosť s dostatočnou kapacitou stolov a stoličiek, kde sa zriadi koordinačné centrum - štáb
- skompletizuje sa formulár strateného dieťaťa, vid'. nižšie: využijú sa školské záznamy, učitelia, rodičia, spolužiaci, súrodenci, susedia a pod.
- zabezpečí sa nie príliš stará a dostatočne veľká fotografia dieťaťa
- každý záchranár (dobrovoľník) dostane niekoľko kópií popisu strateného dieťaťa, fotografia dieťaťa je súčasťou popisu
- začne pátranie

Dieťa neprišlo do školy

[Kurzy](#) >> Dieťa neprišlo do školy

Pátranie po stratenom dieťati

- šéf vyhľadávania bude riadiť SAR tímy (search and rescue) a na základe nových informácií bude koordinovať priebeh vyhľadávania strateného dieťaťa
- prehľadávanie budovy: dokonalé prehľadanie každej miestnosti - aj pivničných priestorov, vrátane malých priestorov, kde sa dieťa môže schovať (skriňa, škatuľa, posteľ, záves a pod.)
- prehľadávanie okolia: pozemné vyhľadávanie, t.j. dokonalé systematické prehľadávanie okolia a miest, kde môže byť stratené dieťa, resp. kde môže byť schované, padnuté, alebo zranené. Niektoré dieťa nechce byť nájdené, má strach pred rodičmi - napr. potrestanie za zlé vysvedčenie, niektoré deti sa boja zase uniforiem. Tieto faktory môžu spôsobiť, že dieťa sa schová pred záchranármi, treba na to myslieť a poctivo prehľadávať každý kúsok

- pravidelne "kričíme" meno strateného dieťaťa a čakáme na prípadnú odpoveď - na odpoveď čakáme minimálne 10 sekúnd. Z predchádzajúceho bodu vyplýva, že nemôžeme sa spoliehať, že dieťa sa nám ozve. Taktiež dieťa môže byť poranené, v bezvedomí, alebo môže spať, a teda nebude môcť reagovať na pravidelné volanie záchranárov
- ak sa dieťa nájde, informujú sa záchranári a dobrovoľníci, taktiež sa im oznámi, dokedy sa majú vrátiť na štáb. Presne sa zaznamená čas a miesto nájdenia dieťaťa
- ak je dieťa poranené, resp. je podozrenie na vnútorné poranenie, alebo je podozrenie na pohlavné zneužitie dieťaťa, treba zabezpečiť lekárske vyšetrenie a ošetrovanie. Ak polícia bude musieť zabezpečiť stopy (trestný čin), tak miesto a okolie činu sa snažíme narušiť čo najmenej, najvýhodnejšie je okamžite zavolať políciu na miesto činu.

Školský vyhľadávací koordinátor:

- do mapy zaznačí adresu (miesto) domu (bytu) strateného dieťaťa
- určí oblasť pátrania
- pomocou masmédií informuje verejnosť: popis strateného dieťaťa so žiadosťou o poskytnutie informácií, ak niekto videl popísané dieťa v inkriminovanom čase, alebo počas vyhľadávania

Každá využiteľná informácia pre nájdenie dieťaťa sa zapisuje a vyhodnocuje.

Ak sa dieťa nenájde do 30 minút, potom:

- v tomto čase je už pripravený presný popis dieťaťa s fotografiou
- k dispozícii je zoznam krokov, ktoré sa už podnikli pre nájdenie strateného dieťaťa
- na mape príslušnej oblasti je zaznamenaná škola, bydlisko dieťaťa, trasa z bydliska do školy
- je spísaný zoznam miest, ktoré dieťa často navštevuje

Ak je rodičom oznámené, že sa stratilo ich dieťa, tak:

- ak sú potrební rodičia, napr. aby rodič bol doma, potom si rodič (rodičia) musí zariadiť, aby mohol odísť z práce
- rodič sa pokúša nájsť dieťa telefonickým kontaktovaním susedov, rodiny, priateľov (najmä v blízkom okolí bydliska)
- rodič skontroluje trasu, ktorou dieťa chodí do školy, blízke okolie - najmä miesta, ktoré dieťa často navštevuje (rodič si na pomoc môže zobrať svojich známych, ktorí poznajú dieťa)
- ako už bolo napísané: v byte strateného dieťaťa má byť dospelá osoba, najlepšie rodič, nakoľko dieťa sa môže vrátiť domov, resp. môže sa aj kontaktovať telefonicky (logické to nie je, ak by doma nikto nemal byť a dieťa to vie, ale možné to je...).

Domáca telefónna linka musí byť voľná, ako aj mobilné telefóny rodičov, pre prípad, že sa dieťa bude telefonicky kontaktovať na tieto známe telefónne čísla.

Ak sa rodičia rozhodnú ísť do školy, informujú o tom koordinátora vyhľadávania, ktorý je lokalizovaný v škole. Treba vedieť, kde sa v danom čase nachádzajú rodičia strateného dieťaťa, najmä ak nemajú mobilný telefón.

Dieťa neprišlo do školy

[Kurzy](#) >> Dieťa neprišlo do školy

Formulár strateného dieťaťa a prípadného svedka

Formulár strateného dieťaťa:

- dátum
- čas stratenia sa
- meno
- prezývka
- rodičia / meno
- adresa
- telefón
- posledné miesto videnia
- vek
- duševná vyspelosť
- pohlavie
- rasa
- výška
- hmotnosť
- stavba tela
- farba vlasov
- dĺžka vlasov
- farba očí
- nosí okuliare? aké? (popis)
- telesná charakteristika - znamienka, jazvy a pod.
- fyzická kondícia
- kabát
- košeľa
- tričko
- šaty
- sveter
- nohavice
- sukňa
- spodné prádlo
- čapica
- iné oblečenie
- čižmy
- topánky
- botasky

- iné obutie - sandále, šľapky a pod.
- desiata - obal, popis jedla
- školská taška
- batoh
- hračky
- školské knihy
- školské pomôcky
- ďalší obsah školskej tašky (batoha)
- triedny učiteľ - meno, telefón
- kabinet učiteľa, resp. zborovňa - telefón, poschodie
- trieda
- známe úmysly dieťaťa
- často navštevované (oblúbené) miesta
- stratilo sa už niekedy dieťa?
- kde bolo nájdené?
- osoba (osoby), ktorá videla dieťa
- mená priateľov, ich tel. čísla
- ak má dieťa "známosť" - popis
- okolnosti stratenia
- využíva dieťa dopravné prostriedky - aké, tel. kontakt na dopravcu
-

Formulár prípadného svedka:

- meno svedka
- adresa
- telefón - domov, mobilný tel.
- zamestnanie - názov, adresa, tel. kontakt
- kde je zastihnuteľný v priebehu dňa a nasledovných dní (práca na zmeny a pod.)
- kedy a kde videl stratené dieťa
- akým smerom dieťa išlo
- bolo dieťa samo? Ak nie, tak popis osoby (osôb), ktorá bola s dieťaťom.
- v akom psychickom rozpoložení bolo dieťa, ponáhľalo sa, alebo išlo pomaly
- popis dieťaťa - oblečenie, školská taška, vlasy ...
- popis udalosti

Dieťa neprišlo do školy

[Kurzy](#) >> Dieťa neprišlo do školy

Čo musí vedieť dieťa

Dieťa by nemalo mať strach vrátiť sa domov: dieťa nebude potrestané za to, že sa stratilo - musí to vedieť, nakoľko niekedy sa stáva, že dieťa zo strachu pred potrestaním sa skryje pred záchranármi, alebo uteká pred nimi. Dieťa musí vedieť, že rodičia budú veľmi radi, keď ho opäť uvidia doma!

Deti pomerne často majú strach ísť domov, napr. keď majú zlé vysvedčenie. Túlajú sa alebo sa niekde schovávajú a zrazu je tma, začne byť zima, ozve sa prázdny žalúdok...dieťa si uvedomí, že je zle! Chce ísť domov, resp. chce byť nájdené. Dôležité je, aby jeho strach pred trestom neprevyšoval túžbu vrátenia sa domov! Toto záleží vo veľkej miere od rodičov!

PRI ZIMNÝCH ŠPORTOCH POUŽÍVAJTE PRILBU

Pri páde vám prilba chráni hlavu.

1.

DEŽO, PREČO NEMÁŠ PRILBU?!

JÁ NEMUSÍM, JA SOM SNOUBORDOVÝ PROFÍK!

2.

POZERAJ, AKO SA JAZDÍ!...

3.

Pri snoubordingu, lyžovaní, ale aj ľadovom hokeji a korčuľovaní na ľade nosite prilbu.

Bez prilby môžete utpieť poranenia hlavy: otras mozgu, zlomeninu lebky, vnútorné krvácanie a podobne.

4.

AJ PROFÍCI NOSIA PRILBY!

ZÁCHRANÁRSKE TRIČKO

K akým poraneniám pri zimných športoch môže dôjsť, keď nemáte prilbu?

otázka o súťažná

Záchrannárske tíčko za správnu odpoveď získava
Simona Pažická, Martin

www.mladyzachranar.sk

NEBEZPEČENSTVO NA LADE

Deti a mládež nesmú chodiť na zamrznuté plochy bez dozoru skúsenej a zodpovednej dospelšej osoby! Skúšanie pevnosti ľadu nie je hrdinstvo, ale zahrávanie sa so svojim životom, so životom kamarátov, ktorí sú nablízku. Utopiť sa môže aj dospelá osoba, ktorá bola svedkom nehody a rozhodla sa pomôcť.

Ak kamarát, pod ktorým sa prelomil ľad, nebude príliš ďaleko od brehu, podajte mu konár, palicu, kus oblečenia - rukáv bundy, jednu časť nohavíc (môžete zviazať dokopy viac kusov oblečenia: nohavice, bundy, tepláky, svetre), dosku, lano, rebrik... Záleží na tom, čo budete mať po ruke.

NEMACHRUJ DEŽKO! MEDZI NÁS MROŽE ZAPADNEŠ ŤAŽKO!

Za žiadnych okolností sa nepokúšajte dostať do bezprostrednej blízkosti ku kamarátovi. Ľad, ktorý sa už raz prelomil, je oslabený. Keď neudržel kamaráta, neudrží ani vás! Narušený ľad sa pod vami môže prelomiť alebo kamarát vás veľmi ľahko môže stiahnuť do vody.

ZÁCHRANÁRSKE TRIČKO

Za akých okolností sa môžeš dostať čo najbližšie ku kamarátovi, pod ktorým sa prelomil ľad?

otázka o SÚTAŽNÁ

Ak osoba po vyťahnutí z vody nedýcha, okamžite ju treba začať oživovať a kontaktovať Záchranárov (tel. č. 112).

Záchranárske tíčko za správnu odpoveď zrkavá Marek Šulaj, Poltár

www.mladyzachranar.sk

Literatúra a použité zdroje:

Kuzma, J.: Aplikčná matematika - povinne voliteľný predmet

<http://www.ariadna.sk/vyučovacie-metody-1-cast/>

<http://www.zachranari.sk>

<http://www.zosvedskapredecka.sk/mlady-zachranar>

<http://prievidza.sme.sk/c/5036983/medzi-detmi-v-kanianke-sa-mlady-zachranar-ujal.html>

„Všetky deti sú naše deti, za ktoré sme my dospelí zodpovední. Možno už dnes bude niektoré z nich potrebovať pomoc. Možno práve Vy mu zachránite život. Ale možno už zajtra ono Vám”.

Vypracoval: Ing. Samuel Hruškovíc

PaedDr. Peter Solárik